

Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΒΑΣΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΙΣ ΑΞΙΕΣ

*ΝΑ ΘΥΜΑΣΤΕ ΤΗΝ ΥΠΕΡΒΑΤΗ ΙΕΡΟΤΗΤΑ
ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΖΩΗΣ*

Η ανθρώπινη ζωή είναι ιερή και πολύτιμη. Πρέπει να τη χρησιμοποιεί κανείς με τον σεβασμό που της αξίζει. Το σώμα, ο νους και το Άτμα μαζί αποτελούν την ανθρώπινη υπόσταση. Οι πράξεις εκτελούνται από το σώμα και η γνωστική λειτουργία από το νου. Το Άτμα είναι σταθερό και αμετάβλητο. Το Άτμα είναι το Θεϊκό Πνεύμα που βρίσκεται στην ανθρώπινη καρδιά. Η Δράση, η Επίγνωση και η Ύπαρξη είναι οι τρεις πλευρές της ανθρώπινης ζωής που πρέπει κανείς να κατανοήσει σωστά. Παρ' όλο που φαίνεται πως είναι ξεχωριστές, είναι η ενότητα της Δράσης, της Επίγνωσης και της Ύπαρξης που δημιουργεί την πληρότητα της ανθρώπινης ζωής.

Η Ανώτερη Πνευματική Επίγνωση (Πραγκνιάναμ) είναι Θεός

Το Ανταχκάρανα (εσωτερικό όργανο) παράγει σκέψεις και υποκινεί τις διάφορες επιθυμίες και πράξεις στον άνθρωπο. Είναι γνωστό ως Μάνας (νους), όταν ασκεί τη διαδικασία καλών ή κακών σκέψεων, ως Μπούντι (διάνοια), όταν ασκεί τη διάκριση. Όταν εκφράζει τη βούληση λέγεται Τσίπτα. Ως εκδήλωση του Θείου στο άτομο, είναι γνωστό ως Αχαμκάρνα (εγώ). Το Ανταχκάρνα λοιπόν, είναι το συλλογικό όνομα για το Μάνας (νου), το Μπούντι (διάνοια), το Τσίπτα (βούληση) και το Αχαμκάρνα (αίσθηση του εγώ). Υπάρχει μια θεμελιώδης αρχή που είναι η βάση όλων αυτών, γνωστή ως Πραγκνιά (θεϊκή σοφία). Η Πραγκνιά περιγράφεται ως διάκριση, διάνοια, αντίληψη κ.λπ. Δεν είναι όμως τίποτα απ' όλα αυτά. Στην πραγματικότητα η Πραγκνιά αναφέρεται στον Μπράμαν (Θεό) μέσα στον άνθρωπο. Οι Βέδες δηλώνουν πως: Πραγκνιάναμ είναι Μπράμαν (Θεός). Η Πραγκνιά είναι το στοιχείο που βρίσκεται εξ ίσου μέσα στο σώμα, στο Ανταχκάρνα και στο Άτμα. Επομένως, μπορούμε να τη θεωρήσουμε ως τη συνεχή και απόλυτη Επίγνωση. Αυτή η Συνεχής και Απόλυτη Επίγνωση, είναι η πηγή όλων των αξιών στον άνθρωπο. Αυτή η Πραγκνιά είναι διαποτισμένη με Αγάπη.

Η Αλήθεια είναι η αντήχηση της γεμάτης αγάπη Πραγκνιά. Όλες οι πράξεις που εκπορεύονται από αυτή τη γεμάτη αγάπη Πραγκνιά, συνιστούν την Αρετή (Ντάρμα). Η Ειρήνη είναι μια αντανάκλαση της Αλήθειας και του Ντάρμα. Με τον ίδιο τρόπο, η Αλήθεια, η Αρετή και η Ειρήνη, απορρέουν ως αντίδραση, αντανάκλαση και αντήχηση της Πραγκνιά που είναι γεμάτη Αγάπη. Η πηγή και η φύση της Αλήθειας, της Αρετής, της Ειρήνης και της Αγάπης είναι η Μη βία, (μια κατάσταση όπου δεν μπορεί κανείς να σκεφτεί καν να βλάψει κανέναν). Άρα ο άνθρωπος πρέπει να ξεκινά κάθε δραστηριότητα από την Πραγκνιά.

Αλήθεια (Σάτγια) δε σημαίνει την απλή εξιστόρηση γεγονότων όπως κάποιος τα βλέπει ή τ' ακούει. Η Αλήθεια με την πραγματική της έννοια υπερβαίνει το χρόνο, το χώρο και τις καταστάσεις. Είναι δύσκολο να θέσει κανείς σ' εφαρμογή αυτή την υπερβατική αλήθεια στη διάρκεια μιας κοινής ζωής. Η Βεντάντα (το τελευταίο κομμάτι των Βεδών, οι Ουπανισάδες), την περιγράφει ως Ρίταμ (την αρχή της ακεραιότητας: αγνότητα, αρμονία και ενότητα στις σκέψεις, τα λόγια, τις πράξεις). Είναι η βάση της ανθρώπινης ύπαρξης. Με αυτή τη βάση πρέπει να κατανοούνται όλα τα γεγονότα του φαινομενικού κόσμου. Δεν πρέπει να δρα κανείς αυτόματα τη στιγμή που του δημιουργείται μια σκέψη. Πρέπει να εξετάζει το σωστό και το λάθος μιας ιδέας και να δρα μόνον εφ' όσον η καρδιά εγκρίνει μια συγκεκριμένη κατεύθυνση. Αυτή είναι η διαδικασία της καλλιέργειας των αξιών. Αυτό που σκέπτεται ο νους (το κεφάλι) πρέπει να εξεταστεί προσεκτικά από την καρδιά και η σωστή απόφαση να εκτελεστεί από το χέρι. Αυτό θα έπρεπε να είναι το πρωταρχικό προϊόν της διαδικασίας της εκπαίδευσης.

Δημιουργικότητα και Επιστήμη

Μιλάμε για την Εκπαίδευση στις Ανθρώπινες Αξίες. Αυτό που φαίνεται να είναι σημαντικό, δεν είναι η Εκπαίδευση στις Ανθρώπινες Αξίες (EHV) αλλά οι 3 αξίες κεφάλι -καρδιά- χέρι (3 HV).¹ Το χέρι πρέπει να εκτελεί τις ιδέες που πηγάζουν από το κεφάλι όταν τις έχει εγκρίνει η καρδιά. Αυτή την τριαδική διαδικασία την περιγράφει η Βεντάντα ως Τρικάρανα Σούντι (ενότητα σκέψης, λόγου και πράξης). Δραστηριότητες που γείρονται από την

¹ Ο Μπάμπα παίζει με τις λέξεις EHV (Education in Human Values) και 3 HV (Head-Heart-Hand Values).

Τρικάρανα Σούντι, εκφράζονται με δυο τρόπους: πρώτον, μέσω της καλλιτεχνικής δημιουργικότητας και δεύτερον, μέσω της επιστημονικής έρευνας. Από αυτά τα δύο, η καλλιτεχνική δημιουργικότητα είναι υπέρτατης σημασίας. Η αίσθηση του κάλλους βασίζεται στη δημιουργική φαντασία.

Ένας γλύπτης που επιθυμεί να σμιλέψει μια εικόνα σ' ένα κομμάτι μάρμαρο, πρέπει να έχει ήδη στη φαντασία του την εικόνα που επιθυμεί να δημιουργήσει. Αυτή η φαντασία ενώνεται με τη δημιουργική παρόρμηση του γλύπτη. Αν δεν υπάρχει δημιουργική φαντασία, δε θα αναδυθεί γλυπτό από το μάρμαρο. Πρέπει λοιπόν, να κατανοήσουμε σωστά τι σημαίνει φαντασία και δημιουργική παρόρμηση. Και οι δυο είναι εδραιωμένες στην Πραγκνία, τη Θεϊκή πηγή κάθε δημιουργικής δραστηριότητας. Αντίστοιχη με την αισθητική δημιουργικότητα, έχουμε την ώθηση για επιστημονική έρευνα. Αυτή αφορά κυρίως αντικείμενα του εξωτερικού κόσμου. Η πειραματική έρευνα έχει το βλέμμα στραμμένο προς τα έξω. Αλλά ακόμη και αυτή βασίζεται στην ενόραση (ή διαίσθηση).

Η Εθνική Ενότητα πρέπει να γίνει Τρόπος Ζωής

Η επιστήμη έχει κάνει αξιοθαύμαστη πρόοδο τα τελευταία χρόνια. Χωρίς αμφιβολία, ο κόσμος χρειάζεται τις ανακαλύψεις της επιστήμης. Αν όμως ξεχνά τη βάση και απασχολείται μόνο με το εποικοδόμημα, μπορεί να γίνει πηγή αναστατώσεων και χάους. Μπορεί να δημιουργηθούν ένα σωρό προβλήματα. Η επιστήμη έχει διαχωριστεί από την πνευματικότητα και την πίστη στο Θείο. Πολλοί πιστεύουν πως η επιστήμη μπορεί να δημιουργήσει ένα παράδεισο στη γη. Τι είδους, όμως, θα είναι αυτός ο παράδεισος που οραματίζονται; Είναι οι υλικές και αισθησιακές απολαύσεις; Αυτή η ηδονιστική στάση υποσκάπτει όλες τις ανθρώπινες αξίες.

Η έρευνα δεν σταματάει ποτέ. Η επιστήμη αναζητά συνεχώς απαντήσεις σε διάφορες ερωτήσεις. Πόσες όμως από αυτές τις απαντήσεις είναι σωστές και ικανοποιητικές; Σταδιακά το κλίμα της ειρήνης υποσκάπτεται από την επιστήμη. Για να εξασφαλιστεί η ειρήνη, πρέπει η επιστήμη ν' αναπτυχθεί στις σωστές κατευθύνσεις. Αυτό χρειάζεται ενότητα ανάμεσα στους ανθρώπους. Η υπηρεσία στην κοινωνία πρέπει να γίνει βασικός σκοπός. Όλοι μιλούν για την ανάγκη ενότητας σ' ολόκληρη την υφήλιο. Αλλά η πραγματική ενότητα αρχίζει από το άτομο και την οικογένεια. Από το σπίτι πρέπει ν' απλωθεί στο χωριό, στη χώρα και στον κόσμο. Η εθνική

ενότητα αναζωπυρώνεται όταν υπάρχει κάποια επίθεση απ' έξω, από την Κίνα ή το Πακιστάν. Μόλις όμως πάψει να υπάρχει η εξωτερική απειλή, η ενότητα ξεχνιέται. Πρέπει όμως να γίνει ένα βασικό στοιχείο της ύπαρξης μας. Πρέπει να γίνει τρόπος ζωής και να φυλάσσεται σαν πολύτιμη αξία. Είναι πολύ σημαντικό να διακρίνει κανείς αυτή την ενότητα που υπάρχει κάτω από τη διαφορετικότητα. Τα σώματα είναι πολλά, αλλά η ζωή είναι μία. Τα άτομα είναι πολλά, αλλά η ευδαιμονία είναι μία. Οι θρησκείες είναι πολλές, αλλά η αλήθεια μία. Αυτή είναι η αίσθηση του Ενός που πρέπει να βιώσουμε ως τα βάθη της καρδιάς μας. Η Πραγκνιάνα (συνεχής, απόλυτη επίγνωση), υπερβαίνει την Βιγκνιάνα (κοσμική γνώση) και εμπεριέχει την Σουγκνιάνα (πνευματική γνώση). Η συνεχής και απόλυτη επίγνωση (Πραγκνιάνα), η κοσμική γνώση (Βιγκνιάνα) και η πνευματική γνώση (Σουγκνιάνα) συμβάλλουν στην ολοκλήρωση του ανθρώπου.

Το Κλειδί της Αθανασίας του Ανθρώπου

Η ζωή είναι ένας απαιτητικός αφέντης. Γι' αυτό πρέπει κανείς να είναι προσεκτικός σε ο,τι κάνει. Αυτό είναι το Α και το Ω της ζωής: Να είσαι πάντα προσεκτικός.² Πρέπει να θυμάται κανείς την υπέρτατη ιερότητα της ανθρώπινης ζωής. Ο άνθρωπος θα μπορέσει να νιώσει πραγματική ευδαιμονία, μόνον όταν αναγνωρίσει την αλήθεια, την ειρήνη και την αγάπη που πηγάζουν από την Πραγκνιά (συνεχή και απόλυτη επίγνωση) και πλάσει την ζωή του με βάση αυτή τη γνώση.

Δεν θέτει κανείς σ' εφαρμογή τις ανθρώπινες αξίες μόνο με το να διαβάζει βιβλία και να παρακολουθεί διαλέξεις. Οι αξίες πρέπει να καλλιεργηθούν με προσωπική προσπάθεια.

Σπουδαστές!

Η πραγματική εκπαίδευση βρίσκεται στο να προσδίδει κανείς ιερότητα σε κάθε του λόγο, σκέψη και πράξη. Η ταπεινοφροσύνη είναι ο θεμέλιος λίθος της εκπαίδευσης. Καλλιεργήστε ταπεινοφροσύνη από το πρώτο βήμα. Σκύψτε το σώμα, διορθώστε τις επιθυμίες και ελέγξτε το νου. Αυτό είναι το κλειδί της

² *ABC of life: Always Be Careful.*

αιωνιότητας.³ Οι Ανθρώπινες Αξίες δεν είναι απαραίτητες μόνο για τους φοιτητές. Όλοι πρέπει να θέτουν σ' εφαρμογή τις Ανθρώπινες Αξίες. Αυτό είναι το σήμα κατατεθέν ενός αληθινού ανθρώπου. Όταν ένα άτομο δηλώνει πως είναι άνθρωπος, αυτό αποτελεί μισή αλήθεια. Μόνον όταν αποβάλει τις ζωώδεις ιδιότητές του και θέσει σ' εφαρμογή τις Ανθρώπινες Αξίες, θα μπορέσει ένα ον να γίνει πραγματικός άνθρωπος.

Εκπαίδευση σημαίνει Μεταμόρφωση

Η διαδικασία της εκπαίδευσης δεν θα είναι ολοκληρωμένη αν ο άνθρωπος δεν αποκτήσει γενικές γνώσεις και κοινή λογική, καθώς και ειδικευση σε συγκεκριμένους τομείς. Πολλοί διάσημοι επιστήμονες με εξαιρετικά επιστημονικά επιτεύγματα δεν διέθεταν γενικές γνώσεις και κοινή λογική στην καθημερινή τους ζωή. Σήμερα έχουμε κάνει σπουδαία άλματα σε διάφορα πεδία γνώσεων – μαθηματικά, φυσική, χημεία κ.λπ. Καμία όμως προσπάθεια δεν γίνεται προς την μελέτη της πνευματικότητας. Όλες μας οι γνώσεις περιορίζονται στη μελέτη της ύλης, των φυτών και των ζωντανών οργανισμών. Η εκπαίδευση πρέπει να τα υπερβεί όλα αυτά και να προσπαθήσει να κατανοήσει το Θείο. Μόνο αυτό είναι αληθινή εκπαίδευση. Ο σκοπός της εκπαίδευσης είναι να βοηθήσει τον άνθρωπο να γίνει ένα ιδανικό και παραδειγματικό άτομο. Τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει σημαντικές ανακαλύψεις και έχουν ανθίσει σπουδαίοι επιστήμονες. Πόσο όμως έχουν προωθηθεί οι Ανθρώπινες Αξίες και ποια μεταμόρφωση έχει επιτευχθεί στην ανθρωπότητα; Δεν υπάρχει απάντηση σ' αυτά τα ερωτήματα. Η προώθηση των Ανθρωπίνων Αξιών πρέπει να γίνει αναπόσπαστο μέρος της διαδικασίας της εκπαίδευσης. Ο λόγος που οι σπουδαστές σήμερα συμπεριφέρονται σαν δαίμονες, είναι ακριβώς επειδή δεν έχουν καλλιεργήσει τις Ανθρώπινες Αξίες.

Προσανατολίστε την Εκπαίδευση προς τις Αξίες

Στο Εθνικό αυτό Συμπόσιο βρίσκονται συγκεντρωμένοι σήμερα πολλοί εξέχοντες εκπαιδευτικοί, ειδικοί στα θέματα της παιδείας, καθώς και πρυτάνεις εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων. Αν αφοσιωθούν στο έργο του πνευματικού προσανατολισμού της εκπαίδευσης, θα γίνει σημαντική πρόοδος στο κρίσιμο αυτό πεδίο. Για να επανέλθει

³ *Bend the body, mend the senses, end the mind. This is the key to immortality.*

η υπερίσχυση των Ανθρωπίνων Αξιών σε όλους τους τομείς της ζωής του έθνους, θα πρέπει να δημιουργηθεί ένας οργανισμός από εξέχοντες λόγιους και ειδικούς εκπαιδευτικούς της χώρας. Αυτός ο οργανισμός δεν θα πρέπει να συνδέεται με την κυβέρνηση. Μόνο όταν είναι αυτόνομος και τελείως ανεξάρτητος θα μπορέσει να επιτύχει τους σκοπούς του. Υπάρχουν εξαιρετοι ειδικοί επί της παιδείας στα πανεπιστήμια. Μπορεί να έχουν πολύ καλές ιδέες, αλλά δεν έχουν την ελευθερία να τις εφαρμόσουν. Πρέπει να τους δοθεί η ελευθερία να δοκιμάσουν τις ιδέες τους. Η εξουσία πρέπει ν' αντιστοιχίζεται με τις υποχρεώσεις της. Οι πρυτάνεις των πανεπιστημίων θα μπορούν τότε να προωθήσουν τις Ανθρώπινες Αξίες στους καθηγητές και στους σπουδαστές. Αν όλοι οι εκπαιδευτικοί οργανισμοί προσπαθούσαν μαζί να ενσταλάξουν τις Ανθρώπινες Αξίες στους σπουδαστές, η Ινδία θα γινόταν ένα ιδανικό έθνος και ένα παράδειγμα για τον υπόλοιπο κόσμο.

Σήμερα οι εκπαιδευτικοί οργανισμοί πληθαίνουν, αλλά δεν διαφαίνεται καμία εξέλιξη στις απόψεις των μορφωμένων ανθρώπων. Η εκπαίδευση θα έπρεπε να διευρύνει το όραμα, να ελευθερώνει τις απόψεις των ανθρώπων. Θα έπρεπε ο καθένας να συνειδητοποιήσει πως η δική του ευημερία είναι ταυτόσημη με την ευημερία του έθνους.

Επιστήμη και Πνευματικότητα πρέπει να συμβαδίζουν

Όλοι πρέπει να είναι υπερήφανοι για τον αρχαίο πολιτισμό και την πνευματική παράδοση της Ινδίας. Η πνευματική γνώση και η επιστημονική γνώση πρέπει να συμβαδίζουν. Δεν πρέπει να υπάρχει διαχωρισμός ανάμεσα στην επιστήμη και την πνευματικότητα. Μόνον όταν η επιστήμη και η πνευματικότητα συνδυαστούν, θα μπορέσουν οι άνθρωποι να βιώσουν ευδαιμονία. Αν αναπτύσσονται μόνο η επιστήμη και η τεχνολογία, αυτό δεν θα βοηθήσει τους ανθρώπους ν' απαλλαγούν από κακές σκέψεις, κακές επιθυμίες και κακές πράξεις, διότι η επιστήμη από μόνη της δεν είναι ικανή να εξυψώσει τη ζωή. Μόνο η πνευματικότητα μπορεί να προωθήσει τις ηθικές αξίες, το πνεύμα της ανεκτικότητας και της αταραξίας.

Η επιστήμη του πνεύματος είναι θεμελιώδης στην ανάπτυξη των Ανθρωπίνων Αξιών. Η αφοσίωση στον Θεό είναι το πρώτο στάδιο στον πνευματικό δρόμο. Αντί ν' αναπτύσσουν αφοσίωση, οι άνθρωποι είναι βυθισμένοι στο «βαθύ ωκεανό» της εγκόσμιας

ζωής. Όταν ανακινήθηκε το Γάλα του Ωκεανού, το πρώτο πράγμα που αναδύθηκε ήταν δηλητηριώδεις αναθυμιάσεις (Χαλαχάλα). Το νέκταρ (Αμρίτα) ήρθε αργότερα. Όταν ανακινείται το γάλα της υλικής ύπαρξης, η απάρνηση (Βαϊράγκυα) θ' αναδυθεί πρώτη. Το νέκταρ της ευδαιμονίας θα έρθει αργότερα. Η Βαϊράγκυα είναι η απάρνηση της ταύτισης με την ύλη.

Οι σπουδαστές πρέπει ν' αρχίσουν να καλλιεργούν το πνεύμα της αμοιβαίας εκτίμησης και αρμονίας. Αυτό θα οδηγήσει στη σωστή συμπεριφορά. Όταν οι σπουδαστές ενός εκπαιδευτικού οργανισμού αναπτύσσονται μ' αυτόν τον τρόπο, θα γίνουν παράδειγμα για τον υπόλοιπο κόσμο. Οι σπουδαστές πρέπει ν' αποβάλλουν στενόμυαλες και τοπικιστικές αντιλήψεις και να προετοιμαστούν να υπηρετήσουν την κοινωνία και τον κόσμο. Εσείς οι σπουδαστές πρέπει να γίνετε οι αγγελιοφόροι που θα μεταφέρετε στον κόσμο τα συμπεράσματα στα οποία θα καταλήξουν όλοι οι πρυτάνεις πανεπιστημίων και οι ειδικοί στην εκπαίδευση που βρίσκονται σ' αυτό το συνέδριο.

(Χαιρετισμός που απήθυνε ο Μπαγκαβάν στο Εθνικό Συμπόσιο για τον Προσανατολισμό προς τις Αξίες, στο Αμφιθέατρο του Πανεπιστημίου Σρι Σάτσα Σάι στο Πρασάντι Νίλαγιαμ, στις 24 Σεπτεμβρίου, 1987)

